

Dkt. Robert A. Peterson, Ufunuo na Maandiko Matakatifu.

Kipindi cha 3, Kumjua Mungu na Hadithi ya Biblia

© 2024 Robert Peterson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Ufunuo na Maandiko Matakatifu. Huu ni kipindi cha 3, Kumjua Mungu na Hadithi ya Biblia na Kumjua Mungu na Theolojia Yetu.

Tunaendelea na mihadhara yetu kuhusu mafundisho ya Ufunuo na Neno la Mungu na, baada ya, bado, sehemu hii ya utangulizi wa kibiblia. Tulifanya utangulizi wa kihistoria kwa msaada wa Peter Jensen na sasa tunafanya utangulizi wa kibiblia kwa msaada wa Theolojia ya Kikristo ya Christopher Morgan, Kumjua Mungu na Hadithi ya Biblia. Tunataka kukimbia tukifikiria kuhusu ujuzi wa Mungu kupitia vipindi vya kibiblia, ikiwa unataka, kuhusu uumbaji, anguko, ukombozi, na utimilifu.

Uumbaji. Hapo mwanzo, Mungu aliumba mbingu na dunia, Mwanzo 1.1. Tayari akiwapo kabla ya jambo, nafasi, au wakati, Mungu wa milele, aliyepo mwenyewe, anaumba ulimwengu na vyote vilivyopo. Bruce Waltke anaanzisha Mwanzo 1:1 hadi 2:3, akinukuu kwamba simulizi la uumbaji ni uwasilishaji wa hali ya juu ulioundwa kusesitiza ukuu, nguvu, utukufu, na hekima ya Mungu Muumba na kuweka msingi wa mtazamo wa ulimwengu wa jumuiya ya agano.

Hiyo ni kutoka kwa kitabu cha Waltke cha Mwanzo, ufafanuzi. Kama mhusika mkuu katika Mwanzo 1, Mungu huumba, anasema, anaona, hutenganisha, hutaja majina, hufanya, huteua, hubariki, hukamilisha, hutakasa, na hupumzika. Mungu si mbingu, jua, mwezi, maji, miti, wanyama, au kitu kingine chochote kilichoumbwa.

Mungu anawaumba, nao wako chini yake. Uumbaji si Mungu wala si sehemu ya Mungu. Yeye ni kamili na ana uhai huru, ilhali uumbaji umetokana naye na unamtegemea yeye kila mara kama mtegemezi wake.

Tazama Matendo 17:25 hadi 28. Muumba ambaye yuko juu na zaidi ya kila kitu, asiye na mipaka, mwenye enzi kuu, na ana mamlaka na nguvu za ajabu. Kama mfalme, anaathiri mapenzi yake kwa neno lake, akivifanya vitu viwepo kutoka kwenye utupu.

Mwanzo 1:3, Waebrania 11:3. Anaonyesha zaidi mamlaka yake juu ya viumbe vyote kwa kuita na kuvipa majina vitu vya asili, Mwanzo 1:5. Muumba mkuu asiye na kifani pia ni mtu binafsi. Katika kila siku ya uumbaji, Mungu anahusika kibinafsi katika kila undani, akiumba ulimwengu wake kwa njia inayompendeza na kunufaisha viumbe vyake. Kwa mtindo wa kuigiza, siku ya sita, yeye binafsi anaumba mwanadamu kwa mfano wake mwenyewe, akimpulizia uhai.

Katika jamii na tuna mamlaka juu ya uumbaji. Kama DA Carson anavyotukumbusha, nukuu, tunapewa heshima ya ajabu, na ndani yetu kuna uwezo mkubwa wa kumjua Mungu kwa undani, nukuu ya karibu. Carson, Kukata Mikono kwa Mungu, kichwa kidogo Ukristo Unakabiliana na Ukristo wa Baada ya Usasa.

Kwa kutuumba kwa mfano wake, Mungu anatumfautisha na viumbe wengine wote na anathibitisha kwamba yeye ni tofauti nasi. Sisi si wa Mungu, bali ni viumbe vilivyoubwa kwa mfano wa muumba. Mungu pia ni mwema, jambo ambalo linaonyeshwa katika wema wa uumbaji wake na kuimarishwa katika wimbo wa kawaida, "na Mungu akaona ya kuwa ni mwema."

Mwanzo 1:10, 12, 18, 21, 25. Siku ya sita, uumbaji unaelezewa hata kama mzuri sana, mstari wa 31. Uzuri wa asili wa uumbaji hauachi nafasi ya uwili wa msingi kati ya roho na maada, kiasi kwamba roho ni nzuri na maada ni mbaya.

Hakika, uumbaji wa kimwili unaonyesha wema wa Mungu, ambao pia unaonekana katika utoaji wake wa nuru, ardhi, mimea, wanyama, na vitu vitambaavyo. Hizi ni baraka za Mungu kwa manufaa ya wanadamu, kama vile uwezo wa kuhusiana na Mungu, uzazi wa kuzaa, na mamlaka ya kutumia riziki nyingi za dunia kwa manufaa ya wanadamu. Ingawa uumbaji unafikia kilele chake katika uumbaji wa Mungu wa mwanadamu kwa mfano wake, Mwanzo 1:1 hadi 2:3 hufikia kilele katika mapumziko ya Mungu.

Kufikia siku ya saba, Mungu anamaliza kazi yake ya uumbaji, anapumzika, anabariki, na kuitakasa siku hiyo kuwa takatifu kama Sabato ya kuadhimishwa. Kwa kufanya hivyo, Mungu anaonyesha furaha na kuridhika kwake katika uumbaji wake na sherehe yake ya kukamilika, na anakumbuka tukio hili maalum. Mungu hutoa Bustani ya Edeni kama mahali ambapo mwanamume na mwanamke wanaweza kuishi na kufanya kazi.

Mungu, nukuu, anaumba mwanamume, anapanda bustani, anamsafirisha mwanamume huko, anaweka masharti ya uhusiano naye, na kutafuta msaidizi kwa ajili yake, ambayo hufikia kilele katika mwanamke. John C. Collins, Mwanzo 1 hadi 4 ndio chanzo cha nukuu hiyo. Mwanamume ameumbwa kutoka kwa mavumbi ya ardhi lakini ni zaidi ya mavumbi.

Uhai wake unatokana moja kwa moja na pumzi ya Mungu, Mwanzo 2, 7. Katika kupanda bustani na kumhamisha mwanadamu huko, Muumba na Bwana wa Agano hutoa nafasi ya kupendeza na takatifu ambapo wanadamu wanaweza kufurahia uhusiano mzuri naye, wao kwa wao, wanyama, na ardhi. Waltke anasema, "kwamba Bustani ya Edeni ni bustani ya hekalu, inayowakilishwa baadaye katika Hema la Kukutania." Waltke, Mwanzo ukurasa wa 85.

Kwa hivyo, bustani inaangazia uwepo wa Mungu pamoja na wanadamu. Kwa hivyo, Mungu aliwaumba Adamu na Hawa kwa mfano wake, wakiwa wema na wenye mapendeleo ya ajabu na majukumu muhimu katika Bustani ya Edeni. Wanapata uhusiano usiozuiliwa na Mungu, kufurahiana kwa karibu, na kukabidhiana mamlaka juu ya uumbaji.

Mungu huweka masharti ya kuishi mbele zake na kwa neema hutoa katazo moja tu: hawapaswi kula matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya. Kuanguka ni kategoria yetu ndogo inayofuata. Kwa kusikitisha, Adamu na Hawa hawatii amri ya Mungu bali wanaanguka, Mwanzo 3. Simulizi hili linaanza na mjaribu anayetilia shaka ukweli, enzi kuu, na wema wa Mungu.

Mjaribu ni mjanja na huondoa umakini wa mwanamke kutoka kwa uhusiano wa agano ambao Mungu ameanzisha. Katika mstari wa sita hadi wa nane, tukio kuu katika hadithi ya anguko linafikia kilele chake. Mfuatano mbaya unaelezewa kwa haraka katika 3.6. Aliona, alichukua, alikula, na akatoa, na mwishowe akala.

Wenham anaona katikati ya mstari wa sita hadi wa nane, naye anakula, anatumia kitenzi muhimu katika simulizi, kula, na kuwekwa kati ya matarajio ya mwanamke ya kula. Tunda ni zuri kula, ni la kupendeza macho, na hutoa ufahamu kuhusu athari zake halisi. Macho ya mwanamume na mwanamke yanafunguliwa. Wanajua wako uchi, na wanajificha kati ya miti.

Gordon Wenham, Mwanzo 1 hadi 15, neno ufafanuzi wa kibiblia. Nataka kusema kidogo zaidi. Wenham anahesabu maneno, na alikula ni muhimu, na inatofautisha matarajio yaliyoinuliwa ya mwanamke katika kula na athari halisi, ambazo ni mbaya sana.

Tofauti ni ya kushangaza. Tunda lililokatazwa halitoi kile ambacho mjaribu ameahidi bali huleta ukweli mpya wa giza, ulioonywa na Bwana wa agano jema na la kweli. Tendo hili la kwanza la uasi wa mwanadamu huleta haki ya Mungu.

"Wanatenda dhambi kwa kula, na hivyo wangeteseka kula. Alimwongoza mumewe kutenda dhambi, na hivyo angetawaliwa naye. Walileta maumivu duniani kwa kutotii kwao, na hivyo wangekuwa na kazi ngumu maishani mwao." Alan Ross, Creation and Blessing, ukurasa wa 148, utafiti wenye ufahamu.

Matokeo ya dhambi yao yanafaa na yanaharibu. Wanandoa hao mara moja wanahisi aibu, wakigundua kuwa wako uchi, 3:7.

Wanahisi kutengana kwao na Mungu, hata wakijaribu kujificha kwake kwa upumbavu, mistari ya 8 hadi 10. Wanamwogopa Mungu na jinsi anavyoweza kujibu, mistari ya 9 na 10. Kutengana kwao pia kunajitokeza wakati mwanamke anamlaumu

nyoka, huku mwanamume akimlaumu mwanamke, na kwa kufichua, hata Mungu mstari wa 10 hadi 13.

Maumivu na huzuni pia hufuata. Mwanamke hupata maumivu makubwa zaidi wakati wa kujifungua. Mwanamume hujitahidi sana kulima chakula katika nchi yenye wadudu na magugu, na wote wawili hugundua kutokubaliana katika uhusiano wao, mistari ya 15 hadi 19.

Mbaya zaidi, wanandoa hao wanafukuzwa kutoka Edeni na kutoka kwa uwepo mtukufu wa Mungu, mistari ya 22 hadi 24. Jinsi walivyotamani wangesikiliza onyo la Mungu. Ukila matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya, hakika utakufa, 2:17.

Wanapokula tunda lililokatazwa, hawaanguki mara moja na kufa kutokana na kitu kama kusimama kwa moyo, lakini hufa. Wanakufa kiroho, na miili yao pia huanza kupata uozo wa taratibu unaosababisha vifo vyao vya kimwili, 3:19. Kibaya zaidi ni kwamba matokeo haya hayawapati Adamu na Hawa tu bali yanaenea kwa wazao wao pia.

Dhambi inaingia katika picha na huleta usumbufu na utengano katika kila uhusiano wa kibinadamu na Mungu, nafsi, kila mmoja, na uumbaji. Muktaadha wa moja kwa moja na hadithi ya Mwanzo 4:11 inasisitiza ukweli huu mpya wa huzuni. Katika sura ya 4-7, Mungu anamwonya Kaini kwamba dhambi inamngoja mlangoni na kwamba tamaa yake ni kwake, lakini lazima aitawale.

Kwa kusikitisha, Kaini anakataa kutii ushauri huo na kumuua ndugu yake Habili. Kwa hivyo Kaini amelaaniwa na Mungu, ametengwa na ardhi, na kufukuzwa kutoka uwepo wa Mungu. Mwanzo 5 inatukumbusha kwamba Mungu anaumba wanadamu kwa mfano wake na kuwabariki.

Sura hiyo inatoa tumaini kupitia kutajwa kwa Henoko na Nuhu lakini kwa uangalifu inasisitiza eneo la kifo kwa kiitikio, Kisha akafa mara nane. Mwanzo 6 inafafanua upanuzi na uimarishaji wa dhambi, ambayo inaonyeshwa kama kubwa, iliyoenea, inayoendelea, na yenye sifa. Mungu kwa neema anaanzisha agano na Nuhu na anawahukumu wanadamu ipasavyo kwa gharika.

Mwanzo 6:9. Baada ya gharika, Mungu anasisitiza tena baraka na agizo la uumbaji na kutoa ahadi ya agano. Kisha Mwanzo anasimulia historia ya Mnara wa Babeli, ambapo Mungu anahukumu wanadamu wenye kiburi na wanaotafuta ubinafsi wanaojaribu kujipatia jina na kuzidisha ushawishi wao badala ya kutumika kama wabebaji wa sanamu za Mungu na kuendeleza jina Lake.

Mwanzo 11:9. Uumbaji. Kuanguka.

Sasa, ukombozi katika hadithi ya kibiblia na ujuzi wa Mungu. Kwa bahati nzuri, Mungu hawafuti kabisa wanadamu kwa ajili ya uhaini kama huo wa ulimwengu lakini kwa neema anaanza mradi wa urejesho badala yake. Anaanza mchakato wa kurejesha ubinadamu katika ulimwengu, hasa kuwarejesha wanadamu kama wabebaji kamili wa picha ili tuweze kushiriki na kuakisi utukufu, utambulisho, na utume ambao tumekuwa tukiutamani kwa muda wote.

Mungu anamwita Ibrahimu kutoka katika familia ya waabudu sanamu na anaingia katika agano naye, akiahidi kuwa Mungu kwake na kwa wazao wake. Mwanzo 12:1-3.

17:7. Mungu anaahidi kumpa Ibrahimu nchi ili kumfanya kuwa taifa kubwa na kupitia yeye kuwabariki watu wote. 12:3.

Kutoka kwa Ibrahimu alitoka Isaka na baadaye Yakobo, ambaye jina lake Mungu alilibadilisha na kuwa Israeli na kutoka kwake Mungu alileta makabila 12 ya watu wake. Sehemu iliyobaki ya Agano la Kale inahusu jinsi Mungu alivyoshughulika na makabila 12 ya Israeli. Kupitia Musa, mapigo makubwa, na kutoka kwa watu kwa njia ya kutisha, Mungu anawaita Israeli kutoka utumwani Misri ili wawe watu wake.

Anawapa Amri Kumi, anaahidi kuwa Mungu wao, na anawadai kuwa watu wake. Anaahidi kuwa pamoja nao na kuwapa Nchi ya Ahadi, ambayo wanaimiliki chini ya uongozi wa Yoshua baada ya kuwashinda Wakanaani. Baada ya Yoshua kufa, waamuzi kama Gideoni, Debora, na Samsoni wanakuwa viongozi wa watu.

Historia inajirudia yenyewe huku kizazi baada ya kizazi kikipata amani, kisha waasi, kisha hupokea hukumu ya Mungu, kisha humlilia Mungu, na kisha hupata amani tena. Mungu huwapa watu wake mfalme wa kibinadamu, kwanza Sauli, kisha Daudi, kisha Sulemani. Chini ya Daudi, mtu anayeupendeza moyo wa Mungu, ufalme unakuwa kwa kiasi kikubwa.

Yerusalemu inakuwa mji mkuu, na Mungu anafufua ahadi yake ya agano na watu wake. Mungu anaahidi kuwafanya wazao wa Daudi kuwa nasaba na kuanzisha kiti cha enzi cha mmoja wao milele. Mungu anamtumia Sulemani mwana wa Daudi kujenga hekalu ambapo uwepo wa agano la Mungu unaonekana.

Sulemani anafanya mengi sahihi lakini pia hakumwasi Mungu kwa njia kuu, na hii inasababisha ufalme kugawanyika katika falme za kaskazini na kusini, Israeli na Yuda, mtawalia. Mungu huwatuma manabii wengi kuwaita watu wafanye agano la uaminifu. Wanawaonya watu wake kuhusu hukumu zitakazokuja ikiwa hawatatubu dhambi zao na kumgeukia Bwana.

Hata hivyo, watu wanamwasi Yeye na manabii Wake mara kwa mara. Kwa kujibu, anatuma ufalme wa kaskazini wa makabila kumi utumwani Ashuru mwaka wa 722 KK na ufalme wa kusini wa makabila mawili, Yuda na Benyamini, utumwani Babeli

mwaka wa 586 KK. Kupitia manabii, Mungu pia anaahidi kutuma mkombozi, Isaya 9:6 na 7, Isaya 52:13 hadi 53:12.

Mungu anaahidi kuwarejesha watu wake katika nchi yao kutoka utumwani Babeli baada ya miaka 70, Yeremia 25:11, na 12. Na anatimiza hili chini ya Ezra na Nehemia. Watu walijenga upya kuta za Yerusalemu na kujenga hekalu la pili, lakini Agano la Kale linaishia na watu wa Mungu wakiendelea kumwacha, Malaki.

Baada ya miaka 400, Mungu anamtuma Mwanawe kama Masihi aliyeahidiwa, mtumishi anayeteseka, Mfalme wa Israeli, na Mwokozi wa ulimwengu. Mwana wa Mungu anatumwa mimba na bikira na anakuwa mwanadamu kamili huku akibaki kuwa Mungu kamili. Baada ya muda, Yesu anabatizwa, anashinda kwa mafanikio jaribu la Shetani jangwani, na anatangazwa kuwa Masihi.

Yesu anawachagua na kuwawekeza wanafunzi 12 kama viongozi wapya wa jumuiya yake ya Kimasihi. Anafundisha kuhusu ufalme wa Mungu, kwamba jukumu la Mungu limekuja katika Yesu Masihi. Yesu anaonyesha hili kwa kutoa pepo, kufanya miujiza, na kuhubiri habari njema kwa maskini.

Yesu anafuata kikamilifu mapenzi na mpango wa Mungu, akibaki bila dhambi. Anapendwa na wengi lakini anapingwa na viongozi wa Kiyahudi, kidini, na kisiasa. Sio tu kwamba hafai dhana yao kuhusu Masihi, bali pia anapunguza kiburi, imani, na mila zao.

Upinzani unaongezeka huku Sanhedrini ikimhukumu Yesu katika kesi isiyo halali. Kwa kuwa taifa hilo lilikuwa limetawaliwa na Milki ya Kirumi, viongozi hao lazima wamtume Yesu kwa adui yao sugu, Pontio Pilato, ambaye alimkuta Yesu hana hatia. Hata hivyo, chini ya shinikizo kutoka kwa viongozi wa Kiyahudi na umati, Pilato anamsulubisha Yesu hata hivyo.

Yesu, asiye na hatia, mwenye haki, anakufa msalabani. Kutoka katika mtazamo wa kibinadamu, Yesu anakufa kama mwathirika katika kitendo hiki kiovu cha kuchukiza na cha kudharauliwa. Hata hivyo, hadithi ya kibiblia inasisitiza kwamba kifo hiki ni sehemu ya mpango wa milele wa Mungu wa kuwaokoa wenye dhambi.

Dhamira ya Yesu ni kutafuta na kuokoa waliopotea, na Yeye hakosi kufanya hivyo. Yesu huwaokoa wenye dhambi kama mbadala wao, mshindi, dhabihu, Adamu wa pili, mkombozi, na mleta amani. Cha kushangaza, Yesu sio tu kwamba anabeba ulimwengu msalabani bali pia anafufuliwa kutoka kwa wafu siku tatu baadaye katika sehemu, hali, na mazingira mbalimbali ya kikundi.

Zaidi ya watu 500 wanashuhudia Yesu aliyefufuka. Kupitia ufufuo Wake, Anathibitisha utambulisho Wake, Anashinda dhambi na kifo, Anawapa watu Wake uzima mpya, na Anawapa watu Wake onjo ya ufufuo wa baadaye wa watu Wake.

Yesu anawaelekeza wanafunzi Wake kupeleka injili kwa mataifa yote ili kutimiza ahadi ya Mungu kwa Ibrahimu ya kuwabariki watu wote kupitia Yeye.

Wanafunzi wake wanapaswa kuwafanya wengine kuwa wanafunzi ambao watawafanya wengine kuwa wanafunzi. Siku ya Pentekoste, Yesu anatuma roho ambayo huunda kanisa kama watu wa Mungu wa Agano Jipya. Roho hiyo inalitia kanisa nguvu ili kumshuhudia Kristo miongoni mwa mataifa.

Kanisa la kwanza hujitoa kwa mafundisho ya mitume, kwa ushirika, kwa kuumega mkate, na kwa maombi, Matendo 2:42. Kanisa la kwanza linahusika katika uinjilisti, mistari ya 38 hadi 41, kushiriki injili na wale ambao hawamjui Kristo kama njia ya wokovu. Kanisa limejitolea kwa uanafunzi, likiwaagiza waumini kumfuata Yesu kama njia ya maisha. Kanisa limejitolea kwa ushirika, mistari ya 42 hadi 47, kushiriki maisha pamoja, kujuana, na kupendana.

Kanisa pia linahusika katika huduma, mistari wa 42 hadi 46, kuombeana, kutoa kwa kila mmoja, na kukidhi mahitaji ya kila mmoja. Kanisa linashiriki kikamilifu katika ibada, mistari wa 46, kumsifu Mungu, kukutana hadharani, na kufundisha faragani, kuomba, kutoa, na kushiriki chakula pamoja. Kanisa hukua na kukabiliana na mateso, lakini injili inaendelea kuenea.

Baadhi ya Wayahudi na watu wengi wa Mataifa wanamwamini Kristo. Makanisa yanaanzishwa, na mzunguko unaendelea. Njiani, makanisa yanafundisha mafundisho yenye uzima, yanarekebisha makosa, na kuwaita waumini kuishi katika upendo, umoja, utakatifu, na kweli.

Mitume kama Paulo na Petro pia hufundisha kuhusu wokovu. Mungu Baba hupanga wokovu, Mwana hutimiza, na Roho huutumia kwa wote wanaomwamini Kristo. Mungu huchagua, huita, na huwapa waumini uzima mpya katika Kristo.

Mungu husamehe, hutangaza haki, na huwachukua katika familia yake wote walio na imani katika Kristo. Mungu huwafanya watu wake watakatifu katika Kristo na hatimaye atawatukuza wote wanaomjua. Mungu huokoa kutokana na upendo wake mkarimu na kwa ajili ya utukufu wake.

Ujuzi wa Mungu, kulingana na hadithi ya kibiblia, katika uumbaji, anguko, ukombozi, na sasa utimilifu. Yesu atakamilisha kile alichokianzisha. Atarudi kutawala kama Mfalme, akileta haki, amani, furaha, na ushindi.

Ufalme ni utawala wa Mungu juu ya watu wake kupitia Mfalme Yesu. Ufalme huo ni uhalisia wa sasa na ahadi ya baadaye inayohusiana na kuja kwa pili kwa Kristo. Yesu anauleta kwa awamu.

Inaanzishwa katika huduma Yake ya hadharani anapofundisha, akifanya miujiza, na kutoa pepo, Mathayo 12:28, Mathayo 13:1 hadi 50. Yesu anapopanda kwenda mkono wa kuume wa Mungu, mahali pa mamlaka kuu, ufalme unapanuka, Waefeso 1:20, na 21, na maelfu wanaingia humo kupitia mahubiri ya mitume, Matendo 2:41, 47. Utimilifu wa ufalme unangojea kurudi kwa Kristo atakapoketi kwenye kiti chake cha enzi chenye utukufu, Mathayo 25:31.

Kristo atauhukumu ulimwengu, akiwaalika waumini katika hatua ya mwisho ya ufalme, huku akiwafukuza wasioamini kuzimu, Mathayo 25:34 na 41. Kifungu cha kawaida kinachoonyesha utimilifu na ukweli huu unaohusiana ni Ufunuo 20 hadi 22. Kama vile Mwanzo 1 na 2 zinavyofunua kwamba hadithi ya kibiblia inaanza na uumbaji wa Mungu wa mbingu na nchi, Ufunuo 20 hadi 22 unaonyesha inaishia na uumbaji wa Mungu wa mbingu mpya na dunia mpya.

Hadithi inaanza na wema wa uumbaji wa Mungu na kuishia na wema wa uumbaji mpya. Hadithi inaanza na makao ya Mungu na watu wake katika hekalu la bustani na kuishia na Mungu akiishi na watu wake wa agano mbinguni, dunia mpya, mji, bustani, na hekalu. Mbingu hushuka duniani.

Mbingu na dunia ni kitu kimoja. Ushindi wa Mungu umetimizwa mara moja na kwa wote. Hukumu ya Mungu ni ya mwisho.

Dhambi imeshindwa. Haki inashinda. Utakatifu unatawala.

Utukufu wa Mungu hauzuiliwi, na ufalme unatimizwa. Mpango wa milele wa Mungu wa upatanisho wa ulimwengu katika Kristo unatimizwa, na Mungu ni yote katika yote kwa lugha ya 1 Wakorintho 15. Kama sehemu ya ushindi wake, Mungu alimtupa ibilisi na pepo zake katika ziwa la moto ambapo hawateketezwi bali, kwa kunukuu, watateswa mchana na usiku milele na milele.

Ufunuo 20:10, Shetani na pepo hawarudishwi bali huenda kuzimu kupokea adhabu yao inayostahili, na wanabaki huko kuteseka milele. Kisha Mungu atawahukumu kila mtu: wale ambao ulimwengu unawaona kuwa muhimu, wale ambao ulimwengu hauwaoni kamwe, na kila mtu aliye katikati, nukuu, kila mtu ambaye jina lake halikupatikana limeandikwa katika Kitabu cha Uzima atatupwa katika ziwa la moto. Ufunuo 20 na mstari wa 15.

Mungu hawatumii watawala wa Kirumi wasio na huruma kuzimu, jambo ambalo tunaweza kutarajia. Anawatupa kuzimu wote ambao si watu wa Yesu. Tazama Danieli 12, 1, Ufunuo 14:10 na 11, Ufunuo 21:8 na 21:27.

Kwa uzuri, mbingu mpya na dunia mpya zinawasili, na Mungu anakaa na watu wake wa agano. Ufunuo 21:3 na 7. Inawaletea faraja: hakuna maumivu tena, kifo, n.k.

Mstari wa 4. Hufanya vitu vyote kuwa vipya, mstari wa 5. Na hutangaza, imetimia, mstari wa 6. Kisha mbingu inaonyeshwa kama hekalu kamilifu, tukufu, la kimataifa, na takatifu. Ufunuo 21, mstari wa 9 hadi 27. Watu wa Mungu kwa haki hubeba mfano wa Mungu, wakimumikia, wakitawala pamoja naye, wakikutana naye moja kwa moja, na kumwabudu.

22:1 hadi 5. Mungu hupokea ibada anayostahili, na wanadamu hubarikiwa kupita maelezo, hatimaye wakiishi kwa ukamilifu uhalisia wa kuumbwa kwa mfano wa Mungu. Kwa muhtasari wa kina zaidi wa hadithi ya kibiblia, iliyoandikwa kwa mafundisho ya Mungu, tazama DA Carson, Mungu aliyepo, akipata nafasi yako katika hadithi ya Mungu. Kumjua Mungu, hadithi ya kibiblia, na theolojia yetu.

Hadithi ya kibiblia inaunda na kutunga mada zetu katika theolojia. Uumbaji, anguko, ukombozi, na utimilifu hutunga mpangilio na mada za theolojia, ambazo kimsingi ni upanuzi wa mada hizo. Mungu, uumbaji, ubinadamu, dhambi, Yesu na kazi Yake ya kuokoa, matumizi ya Roho Mtakatifu ya kazi ya Kristo kwa wokovu wetu, na kanisa na wakati ujao.

Hadithi ya Biblia pia huunda na kuumba maudhui ya theolojia yetu. Hivyo, tunajitahidi kutafsiri Biblia na kukuza theolojia yetu kulingana na na chini ya mwongozo wa hadithi ya Biblia na mtazamo wa ulimwengu. Tunataka kusoma maandiko kama wasikilizaji wanyenyekevu, kama tulivyosema hapo awali, chini ya Mungu na hivyo chini ya neno Lake.

Kwa hivyo, tunafuatilia theolojia kwa njia hiyo. Ni muhimu kuona jinsi ukweli wa kibiblia kutoka kwa hadithi ya kibiblia unavyokuza na kufafanua mbinu yetu ya theolojia. Tutaangalia kwa upana miundo ya theolojia, hadithi ya kibiblia, na jinsi kila moja inavyotungoza katika kufuatilia theolojia.

Hapa kuna vichwa vyetu vya habari. Mungu, ufunuo wake, na theolojia yetu. Uumbaji na theolojia yetu.

Ubinadamu na theolojia yetu. Dhambi na hiyo hiyo. Kristo na theolojia yetu.

Wokovu na huo huo. Roho Mtakatifu katika theolojia yetu. Kanisa katika theolojia yetu.

Na mustakabali wa theolojia yetu. Mungu, ufunuo wake, na theolojia yetu. Asili ya Mungu ndiyo msingi wa ukweli wote na hutoa dira kwa theolojia yetu.

Kutokuwa na mwisho kwa Mungu kunasisitiza ukweli kwamba Yeye pekee ndiye mwenye ujuzi kamili, uliopita, uliopo, na ujao. Sisi tumewekewa mipaka. Yeye hana mipaka.

Neema ya Mungu huanzisha theolojia yetu, kwani maarifa yote kumhusu Mungu hutokana na ufunuo wake wa ukarimu. Hatujui chochote kumhusu Mungu isipokuwa neema Yake, lakini tunaweza na tunamjua kwa neema Yake. Ukweli wa Mungu unaonyesha kwamba kujifunua Kwake huwasilisha ukweli na hufanya hivyo kwa uthabiti.

Asili ya kibinafsi ya Mungu inatukumbusha kwamba kumjua Yeye pia kuna uhusiano, na kutuelekeza kwenye uhusiano wa agano naye. Utakatifu wa Mungu unafafanua kwamba theolojia ni kamili, na kutuongoza kumcha Bwana na kutembea katika utakatifu. Upendo wa Mungu unafafanua kwamba theolojia ya Kikristo haipaswi kujishughulisha na nafsi bali ielekezwe kwa nje kwa Mungu na kwa manufaa ya wengine.

Utukufu wa Mungu unasisitiza kwamba maarifa yote ya kweli kumhusu Mungu yanatoka kwa Mungu, kupitia Mungu, na kwa Mungu. Ufunuo 11:33 hadi 36. Ufunuo wa Mungu binafsi unamwonyesha Yeye na pia unaongoza theolojia yetu.

Ufunuo wa Mungu binafsi ni wa neema. Anauanzisha kwa uhuru na kutubariki kupitia huo. Ni wa kweli, ukiwakilisha kwa uaminifu Mungu ni nani, anafanya nini, na jinsi anavyohusiana nasi.

Ni umoja. Ingawa hupitishwa katika aina mbalimbali, mawasiliano ya Mungu kumhusu Yeye Mwenyewe, ubinadamu, na maisha yanaambatana. Ni ya kibinafsi, yakiwasiliana nasi na Mungu na njia zake.

Ni ya kupendekeza, kutoa kauli au madai, kufichua ukweli kuhusu Mungu, ubinadamu, maisha, historia, na wokovu. Kwa kuwa sisi ni wapokeaji wa ufunuo wa Mungu, ni wa mfano, kwani Yeye hutumia miktadha, tamaduni, na lugha za kibinadamu kuwasiliana. Kianalogia ina maana kwamba si sawa kabisa na ujuzi wa Mungu kujihusu kwa kila njia, na si kuchukua ujuzi wa Mungu kujihusu, kwa njia fulani, kwamba hatuwezi kumjua kabisa.

Ni ya mfano, kama vile maarifa ambayo Mungu anayo kumhusu Yeye Mwenyewe katika njia fulani zilizofunuliwa. Ufunuo wa Mungu Mwenyewe ni wa sehemu kwa kuwa Mungu asiye na kikomo anaweza kutufunulia sisi wanadamu wenye kikomo taarifa chache tu. Ni ya kihistoria, kwani Mungu huwasiliana nasi katika anga na wakati, kipekee miongoni mwa dini za ulimwengu.

Inaendelea ndani ya maandiko, kwani inahusiana na vizazi vingi, na polepole hupanua ufichuzi wake wa kibinafsi baada ya muda. Kwa hivyo, theolojia inawezekana tu kupitia mpango wa kimungu. Inategemea yaliyomo na umoja wa ukweli uliofunuliwa, ina vipengele vya kibinafsi na vya kibinafsi, inahitaji ufahamu wa utamaduni wa mwanadamu, haiwezi kuwa kamili, imeunganishwa na maisha yote, na utafiti wake ni mchakato wa kudumu.

Zaidi ya hayo, kujifunua kwa neema kwa Mungu kunatolewa kwa njia mbalimbali na katika miktadha mbalimbali, lakini kwa umoja wa kushangaza. Mungu anajifunua kwa watu wote wakati wote na mahali pote kupitia uumbaji, ambao unamshuhudia kama Muumba na Bwana wake, Zaburi 19, 1-6, Warumi 1:18-32. Pia hufanya hivyo kwa kuwaumba wanadamu kwa mfano wake.

Sheria ya maadili imeandikwa moyoni mwa mwanadamu, Warumi 2:12-16. Kwa hivyo, theolojia yetu inahusisha ulimwengu mbalimbali wa kiakili, kitamaduni, na kitaaluma. Ufunuo wa jumla na neema ya kawaida hutukumbusha kwamba hata kazi na utamaduni usio wa Kikristo bila shaka utajumuisha ushuhuda fulani wa ukweli wa Mungu.

Theolojia inaweza "kutambua, na kusherehekea mwanga wa haki, hekima, ukweli, na uzuri tunaoupata karibu nasi katika nyanja zote za maisha. Hatimaye, ufahamu wa injili na mafundisho ya kibiblia kuhusu ushiriki wa kitamaduni unapaswa kuwaongoza Wakristo kuwa wenye kuthamini zaidi mikono ya Mungu iliyo nyuma ya kazi ya wenzetu na majirani zetu." Timothy Keller na Katherine Leary Alsdorf.

Kila tukio zuri huunganisha kazi yako na kazi ya Mungu. Mungu pia hujifunua kwa watu maalum katika nyakati na mahali fulani, akijitambulisha polepole na kwa uwazi zaidi na uhusiano wake wa agano. Anajionyesha kupitia vitendo vya kihistoria, kwa mfano, Kutoka, hotuba ya kimungu, kwa mfano, Amri Kumi, na watu wake wa agano, ambao utakatifu wao, upendo, na haki vinapaswa kuakisi tabia yake mwenyewe, Kutoka 19:5, na 6, Ufunuo 19, Mambo ya Walawi 19, samahani, 1 hadi 18.

Mungu anajifunua kikamilifu zaidi katika Yesu na mwili wake, maisha yasiyo na dhambi, mafundisho, kutangaza ufalme wake, miujiza, kusulubiwa, ufufuo, kupaa, kutawala, na kurudi kwake kuahidiwa, Yohana 1 :1 hadi 18, Waebrania 1:1 hadi 4. Mungu anajifunua pia kupitia manabii, mitume, na maandiko matakatifu yaliyovuviwa, ambayo hurekodi na kutafsiri kwa usahihi ufunuo wa Mungu. Zaidi ya hayo, maandiko yanaitwa neno la Mungu na yenyewe ndiyo aina inayopatikana zaidi ya ufunuo wa Mungu. Zaburi 19:7 hadi 14, Mathayo 5:17 hadi 20, Yohana 10:35, 2 Timotheo 3:15 hadi 4:5, 1 Petro 1:22 hadi 25.

Kwa sababu hii, theolojia huanza na kumcha Bwana, Mithali 1:1 hadi 7. Inatutaka tujione kama viumbe vinavyotafuta kumjua Muumba na ulimwengu wake kwa kutegemea ufunuo wake binafsi, unaoelezwa waziwazi katika maandiko ya kweli na yenye mamlaka—uumbaji katika theolojia yetu. Uumbaji wa Mungu pia hufanya kazi kama sehemu ya theolojia yetu.

Bwana asiye na mwisho, aliyepo mwenyewe, mwenye nafsi, mwenye mamlaka, mtakatifu, na mwema alizungumza kwa nguvu na akaumba ulimwengu mzuri, ikithibitishwa na wimbo wa kawaida, kama tulivyoona, na Mungu akaona kwamba ni

mwema. Wema uliangaziwa siku ya sita ya uumbaji Mungu aliposema ni mwema sana. Mwanzo 1:31.

Maandalizi ya Mungu ya nuru, ardhi, mimea, na wanyama ni baraka zinazotolewa kwa manufaa yetu, kama vile uwezo wetu wa kumjua Mungu, kuoa, kuzaa, na kufanya kazi. Hivyo, Mungu mwema huumba ulimwengu mwema kwa waumini, wema, na wema wa wengine. Uumbaji unamshuhudia Mungu na wema na nguvu zake.

Ukweli, wema, uzuri, na amani vimejaa. Kwa hivyo, inafaa kwamba tujaribu kuelewa uumbaji wote, uhai wote, kwa mwanga wa ufunuo wa Mungu. Ubinadamu katika theolojia yetu.

Sisi ni nani kama wanadamu pia huongoza theolojia yetu. Kama viumbe, kwa kawaida tuna alama zote za ukomo. Loo, ujuzi wetu kama wanadamu ni mdogo, unaoakisi tofauti ya Mungu wa muumba-kiumbe.

Zaidi ya hayo, tumeumbwa na Mungu kwa mfano wake ili kumpenda, kuakisi tabia yake, na kutumikia utume wake. Kwa hivyo, maarifa si tu nyongeza nzuri ya kufuatilia, bali yanahusiana na makusudi ya awali na ya msingi ya Mungu kwetu, kumpenda na kumtumikia Mungu, wengine, na uumbaji wao. Mwanzo 1:26-28.

Upendo na huduma kama hiyo zinahitaji maarifa yetu kuhusu Mungu, nafsi, utamaduni, na uumbaji. Kumjua Mungu, na kwa hivyo kujua theolojia kama sehemu ya kumjua Mungu, ni muhimu kwa kutimiza kusudi letu. Tunapozidi kumjua Mungu katika kweli hizi, tunaweza kufuata ipasavyo ukweli, wema, uzuri, na amani kama malengo mazuri ndani yake, na kama njia za kumtukua Mungu kwa kumjua, kumtafakari, na kumtumikia.

Dhambi na theolojia yetu. Kwa bahati mbaya, ukweli wa dhambi yetu hupotosha maarifa yetu kuhusu Mungu, na hivyo theolojia yetu. Wanadamu humwasi Mungu, na kuharibu uhusiano wetu naye, na wengine, sisi wenyewe, na uumbaji.

Mwanzo 3, Warumi 5:12-21. Sasa tuna sifa zote mbili kwa sura ya Mungu na dhambi. Kwa kufaa tunatamani haki, amani, na uzuri, lakini huwa tunapotosha mambo haya au kuyatafuta kwa ajili ya maslahi yetu binafsi pekee badala ya utukufu wa Mungu na mema ya wengine.

Hakika, dhambi huambukiza na kuathiri akili zetu, mapenzi, mitazamo, mapenzi, na matendo yetu. Maandiko yanaelezea uharibifu huu kwa njia mbalimbali, kwa kutumia taswira kama vile kifo cha kiroho, giza, ugumu, utumwa, na upofu. Marko 7:20-23.

Warumi 1:18-32. Warumi 3:9-20. 2 Wakorintho 4:3-4.

Waefeso 2:1-3. Waefeso 4:17-19. Kwa hivyo, theolojia yetu mara nyingi huashiriwa na ukomo, upendeleo, na myopia ya kitamaduni na inaweza kuongozwa na ubinafsi, kiburi, ufahari, uchoyo, au kiu ya madaraka.

Hata usomi wetu wa Kikristo unaonyesha matatizo haya. Kristo na theolojia yetu. Kwa bahati nzuri, Kristo ni mkuu kuliko sisi, na anaangazia jinsi tunavyopaswa kukua katika theolojia.

Yesu ndiye Neno, ufunuo kamili na ulio wazi zaidi wa Mungu. Yohana 1:1-18. Waebrania 1:1-4.

Yesu ndiye ukweli na nuru ya ulimwengu, ametiwa giza kama ilivyo kwa dhambi. Yohana 1:4-18. 8-12.

14:6. Yesu ndiye Bwana, mamlaka kuu anayestahili na kudai utii wetu na unyenyekevu wetu katika maisha yote, ikiwa ni pamoja na mawazo yetu. Wafilipi 2:5-11.

Pia ni mwalimu anayetuumba kama wanafunzi Wake na kuwekeza ndani yetu, akitufundisha kuhusu ufalme wa Mungu na kujenga kanisa Lake na jumuiya Yake. Zaidi ya hayo, Yesu anatangaza kwamba ibada ya kweli iko katika roho na kweli, anatumia kuchunguza maandiko yanayomshuhudia, na anatarajia tuchunguze utambulisho wetu, kuchunguza utambulisho Wake, miujiza, mafundisho, na kazi ili kuona kwamba Yeye anatoka kwa Mungu. Yesu anajiunganisha na ukweli, anarekebisha makosa, na anamtuma Roho Mtakatifu kama mtu atakayetuongoza katika ukweli.

Yesu pia anafafanua uzima wa milele kama kumjua Mungu na kuomba kwamba Mungu atutakase kwa Neno, ambalo analiita kweli. Mathayo 5:7. Yohana 1:15-18.

Yohana 14:6. Na 17:3-17. Katika Kristo, Mtume anadai, akinukuu, hazina zote za hekima na maarifa zimefichwa, Wakolosai 2:3. Matokeo yake, ukweli wote, na hivyo theolojia yote, hupata mwelekeo na chanzo chake katika Kristo Mwenyewe. Hakika, uumbaji wote, ikiwa ni pamoja na maarifa yetu yote, mafundisho, na miito, ni kwa Kristo, umeunganishwa pamoja katika Kristo, na kwa ajili ya Kristo, Wakolosai 1:15-20.

Wokovu katika theolojia yetu. Cha kushangaza, theolojia yetu si jaribio la kufikirika la kumchambua au kumchunguza Mungu. Theolojia ni ya agano.

Yaani, Mungu anatuumba kwa mfano wake, anavumilia uasi wetu kwa uvumilivu, na anamtuma Mwanawe kutuokoa ili tuweze kumjua na kuwa katika uhusiano wa agano naye. Theolojia ni ya kibinafsi sana kwa sababu inamhusu Mungu na inatuhusu sisi

katika uhusiano wetu na Mungu. Mafundisho ya wokovu katika hadithi ya kibiblia yanaangazia ukweli huu na kufafanua utambulisho wa Kikristo kulingana na hilo.

Tumeunganishwa kiroho na Kristo na ni wapokeaji wa maisha mapya. Sisi ni waumini katika Kristo na tunakubaliwa kama wenye haki katika Yeye. Sisi ni watoto wa Mungu na tunabadilishwa kuwa watu watakatifu katika mfano wa Kristo.

Tuko ndani ya Kristo. Hatuna cha kuogopa, hatuna cha kuthibitisha, hatuna cha kuficha. Kwa hivyo kazi ya theolojia inatuwezesha na kukuza harakati zetu za kutafuta utambulisho wetu, ukuaji wetu, na usalama wetu.

Theolojia inatupa hekima ya kutembea katika njia za Mungu, kulingana na neno la Mungu, na kwa nguvu za Mungu. Roho Mtakatifu katika theolojia yetu. Kazi ya Yesu kwetu inatumika kwetu kupitia Roho, akituunganisha na Kristo.

Roho Mtakatifu amevuvia maandiko na kutuwezesha kuyaelewa sasa. Anakaa ndani yetu, anatutia nguvu, na huzaa matunda ndani yetu. Anawaongoza viongozi wetu wa kanisa na kuwezesha ibada yetu.

Anatupa karama za kiroho ili kubariki kanisa kupitia sisi. Kwa hivyo, theolojia yetu inategemea Roho kwa yaliyomo. Aliongoza Biblia.

Theolojia yetu inategemea Roho kwa ufahamu wake. Tunasoma kwa bidii, lakini Yeye anatuwezesha kutafsiri neno ipasavyo. Theolojia yetu inategemea Roho kwa muktadha wake wa kanisa.

Alianzisha na kuishi ndani ya kanisa. Theolojia yetu inategemea Roho kwa ajili ya kuzaa matunda. Anawapa nguvu walimu wa kanisa letu na kutuongoza sisi na theolojia yetu katika kumtumikia Mungu na wengine.

Katika kanisa, katika theolojia yetu, kupitia maisha yake yasiyo na dhambi, kifo cha badala, na ufufuo wa mwili, Yesu anatumkomboa kama watu wake mwenyewe. Kama kanisa, tuna alama ya ukweli. Tunaumbwa na mafundisho ya Mtume.

Tunapinga makosa, na tunashiriki maisha pamoja kama jumuiya ya neno Lake. Kupitia muungano wetu na Kristo, tunaonyesha hata wema wa Mungu, hasa umoja wake, utakatifu, upendo, na ukweli. Matendo 2:41 hadi 47, Waefeso 2:4 hadi 10, na 4:1 hadi 24.

Kama watu wa Mungu, tunamwabudu Mungu kwa kujitoa kwake kama dhabihu zilizo hai, takatifu, na zinazokubalika, kwa sehemu kupitia kubadilishwa kwa kufanywa upya kwa nia zetu na utambuzi wa mapenzi ya Mungu. Warumi 12:1 na 2, Waefeso 4:17 hadi 24. Kwa hivyo, theolojia yetu si juhudi yetu ya kibinafsi tu, bali

imeunganishwa katika maisha yote na kutekelezwa katika jamii kama watu wa Mungu chini ya neno la Mungu lenye mamlaka.

Inahitaji mambo kutoka kwetu pia: wito wa ubinadamu, imani, utegemezi wa neema, heshima kwa wengine, bidii, uvumilivu, uangalifu, na uvumilivu. Kama Wakristo, tunahitajiana na kujifunza theolojia pamoja katika jamii chini ya neno tunaposhiriki maisha pamoja. Mwishowe, mustakabali katika theolojia yetu.

Madhumuni ya mwisho ya Mungu kwa historia pia yanaongoza mbinu yetu ya theolojia. Kurudi kwa Yesu, ushindi, na hukumu vinatangaza Ubwana Wake, vinatutetea kama watu wake, na vinaimarisha haki na amani ya ulimwengu milele. 2 Wathesalonike 1:5 hadi 10, Ufunuo 20:10 hadi 15.

Uongo wote utapinduliwa, na wote wanaotenda uongo watapelekwa jehanamu ya milele. Ufunuo 20 hadi 22. Sura tatu za mwisho za Biblia kila moja inalenga mbingu mpya na dunia mpya, lakini kila moja ya sura tatu za mwisho za Biblia ina marejeleo ya jehanamu.

Mbingu mpya na dunia mpya zitatambulika kwa uwepo wa Mungu binafsi pamoja na watu wake. Na kwa sababu tuna uzima mpya katika Kristo, dunia mpya itatambulika kwa utukufu wake na wetu, utakatifu wake na wetu, upendo wake na wetu, wema wake na wetu. Nazungumza kwa heshima.

Kwa hivyo, historia ni ya mstari, yenye kusudi, ya kieskatolojia kwa faida yetu, na hasa kwa utukufu wa Mungu. Warumi 8, 18 hadi 39, Waefeso 1:3 hadi 14. Kwa hivyo, theolojia ni mchakato unaofaa ambapo tunatafuta kumwelewa Mungu na wema wake, upendo, haki, na amani ili kutumikiana na kumtukuza Mungu.

Zaidi ya hayo, harakati zetu za kitheolojia zinakubali kwamba tunajua, kwa sehemu, kukua katika maarifa ya Mungu baada ya muda na tunatamani siku ambayo imani itakuwa mbele yetu. 1 Wakorintho 13:9 hadi 12. Kama Wakristo, tunathamini theolojia kwa usahihi.

Inamtukuza Mungu na kwa kawaida hukua kutokana na hadithi ya kibiblia. Mungu, ufunuo wake mwenyewe, uumbaji, utambulisho wetu kama wanadamu walioumbwa kwa mfano wake, Yesu, kazi ya Yesu, wokovu, Roho Mtakatifu, kanisa, na mambo ya mwisho yote huongoza jinsi tunavyojifunza theolojia. Kwa kushangaza, kila sehemu ya hadithi ya kibiblia na kila ukweli katika imani ya Kikristo huunda imani yetu, tumaini, na upendo, na kwa kweli, kila kipengele cha maisha yetu ya kila siku.

Katika hotuba yetu inayofuata, tutaelekeza mawazo yetu kwenye kumjua Mungu na vyanzo vyetu katika theolojia, ambavyo vinajumuisha mila, sababu, uzoefu, na, zaidi sana, Maandiko Matakatifu.

Huyu ni Dkt. Robert A. Peterson katika mafundisho yake kuhusu Ufunuo na Maandiko Matakatifu. Hii ni kipindi cha 3, Kumjua Mungu na Hadithi ya Biblia na Kumjua Mungu na Theolojia Yetu.